

Република Србија
Виши суд у Новом Саду
Пословни број Гж. 3262/2012
Дана 23.01.2014. године
Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА

Виши суд у Новом Саду, у већу судија Весне Сладојевић, председника већа, Вукице Кужић и Вере Крстин, чланова већа, у правној ствари тужилге Бошковић Душаније из Новог Сада, ул. Краља Петра Првог бр. 30, коју заступа Живко Остојић, адвокат из Новог Сада, против туженог Републичког фонда ПИО, Покрајински фонд за ПИО, Дирекција покрајинског фонда из Новог Сада, Житни трг број 3, ради исплате, одлучујући о жалби тужилге изјављеној против пресуде Основног суда у Новом Саду пословни број П. 55543/2010 од 05.07.2012. године, у седници већа одржаној дана 23.01.2014. године донео је

ПРЕСУДУ

Жалба тужилге се УСВАЈА, па се пресуда Основног суда у Новом Саду, пословни број П. 55543/2010 од 05.07.2012. године ПРЕИНАЧАВА у побијаном делу (став 3 изреке) тако што се тужбени захтев тужилге Бошковић Душаније из Новог Сада делимично усваја па се тужени обавезује да јој на име накнаде материјалне штете због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије од 01.01.2008. године до 31.10.2011. исплати износ од 164.137,00 динара, а УКИДА за износ од 58.912,98 динара који представља законску затезну камату на досуђени износ главнице до 31.10.2011. године, као и у делу одлуке о трошковима парничног поступка и у том делу предмет враћа првостеленом суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом у ставу 1 изреке првостелени суд је одбио приговор стварне ненадложности, док је ставом 2 изреке одбијен предлог тужилге за прекид поступка. Ставом 3 изреке првостелени суд је одбио тужбени захтев тужилге којим је тражила да суд обавезе туженог да јој исплати на име материјалне штете због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије од 01.01.2008. године, износ од укупно 223.049,98 динара са законском затезном каматом од 31.10.2011. године до исплате, као и да јој накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, у року од 8 дана, под претњом извршења. Ставом 4 изреке одбијен је захтев тужилге за ослобађањем од плаћања судских такси.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужилжа лобијајући је у стауу 3 изреке због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Жалба је основана.

Испитујући лобијану пресуду у границама разлога наведених у жалби, лазећи по службеној дужности на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 1, 2, 5, 7, и 9. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 125/2004 и 111/2009), а сходно члану 506. став 1, ЗПП-а ("Службени гласник РС", бр. 72/2011) и на правилну примену материјалног права у смислу одредбе члана 372. став 2. ЗПП, овај суд је нашао да је лобијана пресуда у погледу утуженог износа од 164.137,00 динара (главница дуга) донета уз погрешну примену материјалног права, док се у преосталом лобијаном делу (законска затезна камата) . а имајући у виду утврђено чињенично стање, не може испитати правилна примена материјалног права.

Према утарђењу преосталеног суда решењем Фонда за социјално осигурање војних осигураника СП бр. 070813 од 02.11.2007. године Бориславу, супругу тужилже, усклађена је пензија на 4906,234 бодова, односно 85 % од пензијског основа лечеа од 01.10.2006 године, према ~~наведеним~~ елементима пензијског основа. Тужилжа је решењем туженог признато право на породичну пензију у износу од 39.412,76 динара што у бодовима износи 70% пензије. Да је тужени тужилжи пензију ускладио са вредним повећањем вредности бода за 11,06%, исплатио би јој за утужени период износ од 2.058.930,63 динара. Тужилжа је мање исплаћено 164.137,00 динара. Висина обрачунате законске затезне камате на наведени износ од 16. у месецу за разлику из претходног месеца до 31.10.2011. године износи 58.912,98 динара. Укупна разлика између исплаћених пензија и пензија које би биле обрачунате уз усклађивање од 11,06 посто увећана за затезну камату износи 223.049,98 динара закључно са затезном каматом до 31.10.2011. године.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, овај суд је нашао да се основано жалбом тужилже оспорава правилност и законитост пресуде у ожалбеном делу који се односи на главницу дуга туженог.

Према члану 193. став 1. Закона о војсци Србије (Службени гласник РС број 116/07 и 88/09) који је ступио на снагу 01.01.2008. године, усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу, врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање. Уједно је чланом 197 став 2. стављена ван снаге одредба члана 261. Закона о војсци Југославије, који је регулисао начин усклађивања војних пензија.

Из наведене материјалноправне одредбе произилази обавеза туженог да усклађивање износа пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, па је зато, супротно жалбеном наводу, тужени био дужан да усклађивање свих доспелих војних пензија од 01.01.2008. године врши у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, те да нема основа да се посебно цени

постојања законских услова у погледу права на ванредно усклађивање пензија само за категорију војних осигураника. Ово из разлога што је ова категорија пензионера од 01.01.2008.године укључена у општи систем пензијског и инвалидског осигурања.

Овакво правни став заузет је у досадашњој пракси Уставног суда у поступцима по уставним жалбама у вези права војних осигураника на ванредно усклађивање пензија, према ком ставу је одредбом члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године, изузетно од члана 21. тог закона, предвиђено ванредно усклађивање пензија за 2006, 2007, и 2008. годину, од 1. јануара текуће године, под условима, на начин и у висини прописаној чланом 75. став 1. истог закона. Стога, пензије и друга примања војних осигураника су морала бити усклађена по истој динамици, и то по службеној дужности.

Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање (Службени гласник РС број 20/08 од 19.02.2008. године) усклађене су пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде почев од 01.01.2008.године за 11,06 %, с тим да се пензије и новчане накнаде са овим процентом усклађују у односу на усклађену пензију и новчану накнаду по решењу из октобра 2007. године, а којим је извршено усклађивање пензија од 01.10.2007.године (Службени гласник РС број 99/07).

Одлуком Министра одбране од 20.03.2008. године о усклађивању војних пензија за 2007. годину (Службени војни лист број 13/2008) извршено је годишње усклађивање износа пензија војних осигураника остварених по Закону о Војсци Југославије са пензијама одређеним за 2007. годину тако што новчана вредност бода за обрачунавање пензија од 01.01.2008. године износи 9,40 динара. Истом одлуком је предвиђено да ће се корисницима војних пензија који су право на исплату пензија остварили до 31.12.2007. године, обрачун и исплата разлике између усклађеног износа пензије овом одлуком и исплаћених износа извршити истовремено са исплатом дела пензије за март 2008. године. Одлука је донета на основу члана 196 став 2 Закона о војсци Србије у вези са чланом 261 став 5 Закона о Војсци Југославије.

Сходно горе наведеном, тужени није извршио усклађивање износа војних пензија за 11,06 % почев од 01.01.2008. године, у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, а што је био дужан учинити по службеној дужности, на основу члана 5 Уредбе о начину остваривања и престанка права из ПИО војних осигураника, на који начин је тужилин причинио штету у висини разлике између износа исплаћених пензија и износа које је био дужан исплатити у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Због свега напред изнетог, тужилин припада право на накнаду материјалне штете, јер је тужиоцу проузрокована штета у смислу чл. 155 ЗОО и 172. ЗОО у виду умањења имовине, а у висини главног дуга (износ од 164.137,00 динара) који је утврђен финансијским вештачењем. Стога је првостепени суд погрешно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиоца за износ главног дуга, па је овај суд побијану пресуду преиначио

тако што је тужбени захтев тужиље у наведеном делу усвојио и обавезао туженог да тужиљи исплати износ од 164.137,00 динара.

Међутим, за сада се не може испитати правилност одлуке у делу који се односи на законску затезну камату, будући да првостепени суд у побијаној пресуди није расправио правилност обрачуна затезних камата за период доцње, па тиме и право тужиоца, са аспекта примене одредаба Закона о висини стопе законске затезне камате („Службени лист СРЈ“ бр. 9/2001, „Сл. лист СЦГ“ бр. 1/2003 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС“ бр. 31/2011 и 73/2012- одлука Уставног суда Републике Србије). Наиме, првостепени суд је у току поступка финансијским вештачењем утврдио износ припадајуће законске затезне камате обачунате по конформној методи. Како према одлуци Уставног суда број IУз- 82/2009 од 12.07.2012. године, одредба члана 3, став 1, Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“, број 9/01) није у сагласности са Уставом у делу који гласи „применом конформне методе“, то овај суд није могао да испита првостепену пресуду у делу одлуке о законској затезној камати, те је исту у том делу укинуо и предмет вратио првостепеном суду на поновни поступак.

Одредбом члана 161, став 3, ЗПП прописано је да кад другостепени суд укине одлуку против које је изјављен правни лек и предмет врати на поновно суђење, оставиће да се о трошковима поступке поводом правног лека одлучи у коначној одлуци. Ставом 4, истог члана одређено је да суд може приступити по одредби става 3. овог члана и кад одлуку против које је изјављен правни лек само делимично укине. Како је овај суд побијану пресуду делимично укинуо, то је применом одредбе члана 161, став 4, у вези члана 3, ЗПП укинуо и одлуку о трошковима парничног поступка, те ће првостепени суд у поновном поступку одлучити о трошковима целог поступка.

У поновљеном поступку првостепени суд ће правилном применом материјалног права одлучити о преосталом делу тужбеног захтева који се односи на законску затезну камату, као и о трошковима поступка, при чему ће водити рачуна и о Одлуци Уставног суда број IУз- 82/2009 од 12.07.2012. године.

Због свега изнетог, овај суд је применом одредбе члана 380 тачка 4 и 378 ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа-судија:

Весна Сладојевић с.р.

З.т.о.

Република Србија
ОСНОВНИ СУД У НОВОМ САДУ
Поса.бр. П. 55543/2010
Дана: 05.07.2012. године
НОВИ САД

У ИМЕ НАРОДА

Основни суд у Новом Саду по судији Драгани Митровић, у правној ствари тужиле **БОШКОВИЋ ДУШАНИЈЕ** из Новог Сада, ул. Краља Петра Првог бр. 30, коју заступа Живко Остојић адвокат у Новом Саду, против туженог **РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ - ДИРЕКЦИЈА ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА Нови Сад**, Житни трг бр. 3, ради исплате, в.п.с. 223.049,98 динара, након одржане усмене, главне и јавне расправе закључене дана 05.07.2012. године, донео је:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ приговори неважљивости и стварне неважљивости овог суда.

ОДБИЈА СЕ предлог туженог за прекид поступка у овој правној ствари.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев којим је тужила тражила да се обавезе тужени да јој исплати на име материјалне штете због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије од 01.01.2008. године износ од укупно 223.049,98 динара са законском затезном каматом од 31.10.2011. године до исплате, као и захтев тужиле за накнаду трошкова наредног поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за ослобађање од обавезе плаћања судских такси у овом поступку.

Образложење

Тужила је дана 23.08.2010. године поднела тужбу овом суду против Фонда социјалног осигурања војних осигураника Београд у којој је навела да је њен супруг као припадник Војске Србије-Новосадског корпуса радио и отишао у пензију из Новог Сада-Команде новосадског корпуса, и на тај начин стекло сва права као и остали професионални припадници Војске Србије на једнаку пензију. Након смрти супруга, тужила је наследила пензију од свог супруга. Тужила је поднела захтев за усклађивање пензија у два наврата, али јој до сада није исплаћена. Указала је на члан 261 Закона о војсци Југославије којим је предвиђено да се раније утврђене пензије усклађују са изменама плата професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије, те одредбе чл. 4 став 1, тач. 4. Уредбе о

надлежности, делokrугu, organizaciji i načinu poslovanja Fonda OSVO Beograd kjiima je propisano da tuženi vrši isplatu penzija i njihovo usklađivanje sa zakonom i propisima donesenim na osnovu Zakona, a takođe i na tачku 1 istog člana prema kojoj tuženi обезбeђује остварене права и обавеза из социјалног осигурања војних осигураника прописаних Законом о Војсци Југославије прописима додосеним на основу Закона. Туžиља је предложила да суд обавезе туженог да јој исплати заостали износ од 250.000,00 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2008. године, те накнади трошкова парничног поступка. Обзиром да је туžиља подствар и да живи искључиво од пензије, предложила је да је суд ослободи од обавезе плаћања судских такси. Туžиља је током поступка указала да је Законом о ВЈ који је ступио на снагу 01.01.2008. године одређеном члана 193 ст. 1 прописано да се усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу тог закона као и пензија остварених по ступању на снагу тог закона врши по динамички и на начин утврђен Законом којим се утврђује пензијско и инвалидско осигурање. Пошто је Републички фонд за ПИО након ступања на снагу Закона о Војсци Србије својим решењем од 25.01.2008. године ванредно извршио усклађивање односно повећање пензије за 11,06% од 01.01.2008. године и то без доношења појединачних решења за сваког пензионера, туžени је сходно члану 193 Закона о Војсци Србије и члана 5 наведене Уредбе био дужан да по службеној дужности туžиљу пензију и друга примљива усклади и повећа за 11,06% на исти начин као и Републички фонд те да изврши исплату оног износа пензија почев од 01.01.2008. године. У поднеску од 25.05.2011. године туžиља је прецизирала своје чињеничне твeрeње те указала да је поднела туžбу чврди исплате разлике у пензијама за период од 01.08.2004. године до 30.11.2007. године у износу од 250.000,00 динара, али да је у међувремену настало и правни основ за исплату мање исплаћених пензија за период од 01.01.2008. године па је по овом основу тражила да јој туžени исплати још 250.000,00 динара. Поднеском од 09.06.2011. године туžиља је поново навела да је овим туžбеним захтевом обухватено време за које туžиља није примила пензију по Уредби од 2004. године па до 01.01.2008. године, што је потврдио и наводима на рочишту од 15.06.2011. године. Поднеском од 12.12.2011. године туžиља је поставила коначан захтев, који је исправила поднеском од 30.05.2012. године и којим је тражила да се обавезе туженог да јој на име материјалне штете због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије од 01.01.2008. године исплати износ од укупно 223.049,98 динара са законском затезном каматом од 31.10.2011. године до исплате и трошковима поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Туžени се противно туžби и туžбеном захтеву, наводећи да је туžиљу решењем о ванредном усклађивању пензија од 25.01.2008. године увећао пензију за 11,6%, у складу са 15. Уредбе о надлежности, делokrугу, organizaciji i načinu poslovanja Fonda за OSVO („Службени лист СРЈ“, бр. 67/93 и 24/94) по којој директор Фонда за OSVO између осталог (тачка 4) доноси решења у првом степену о правима из пензијског и инвалидског осигурања, на који начин је заштита и остваривање права у предметној правној ствари обезбеђена у управном поступку, дрговерљајући апсолутној ненадлежности суда да поступање у овој правној ствари, такође је навео да се туžиљу пензија исплаћује у потпуности са наведеним решењем па нема искљонитог и испривилног ради државног органа у смислу члана 172 ст. 1 ЗОУ-а.

Како је на основу члана 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању дошло до преузимања послова обезбeђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послова финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника на дан 01.01.2012. године од стране Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, туžилац је поднеском од 31.01.2012. године као туженог означао Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Дирекција покрајинског фонда, Нови Сад, па је након изјављења Републичког

фонда за пензиjsко и инвалидско osигурање констатовано ступање у партици овог фонда на место Фонда за социјално осигурање војних осигураника Београд.

Тужени Републички фонд је истакао приговор стварне ненадлежности јер се о овом праву решава у управном поступку или евентуално управном спору. Такође је истакао и да је тужбени захтев неоснован управо имајући у виду садржајну члана 193 ст. 1 Закона о војсци Србије, јер се предметно изредно повећање пензије од 11,06% односи искључиво на кориснике у РФ ПИО запослених а не и на кориснике војних пензија, који нису били у систему којим се уређују пензијско и инвалидско осигурање у Републици у 2007. години, ира томе указујући на одредбу члана 75 Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Војне пензије представљају засебан систем социјалног осигурања код којег су параметри за повећање зависни на утврђивању болова у складу са Законом о Војсци Југославије и на основу Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у ВЈ. Војне пензије су по уласку у систем пензијског и инвалидског осигурања на основу Одлуке Управног одбора Фонда усклађене почев од 01.04.2008. године за 6,97% од 01.10.2008. године за 14,13% за колико је извршено усклађивање пензија за кориснике права код РФ ПИО у 2008. години, на чији начин нису оштећени. Истакао је и приговор застарелости потраживања. Предложио је и прекид поступка до окончања поступка усвајања Закона о претварању доспелих а неизмирених обавеза према корисницима војних пензија у Јавни дуг Републике Србије.

У доказном поступку суд је прочитао решење Фонда за социјално осигурање војних осигураника ПП бр. 070813, УП-1/08 од 19.11.2008. године, потврду о пријему пензије од 28.06.2001. године, пресуду Основног суда у Нишу посл.бр. 9П-9516/10 од 10.12.2010. године, пресуду Управног суда Републике Србије посл.бр. 1 У-22673/2010 од 16.02.2011. године, листе пуномоћника тужиле упућен Фонду за СОВО од 28.06.2010. године, потврду о пријему пензије од 28.06.2010. године, пресуду Основног суда Ужиче посл.бр. 7 П-36/2011 од 24.05.2011. године, опис нето зараде Стручне службе Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 24.02.2011. године, изах мишљење нештака Мр Милојка Бубиљевца од 02.12.2011. године, решење Првог Основног суда у Београду посл.бр. 24.П.90710/2010 од 20.05.2011. године, пресуду Вишег суда у Нишу посл.бр. 5 Гж.1535/2011 од 14.06.2011. године, решење Основног суда у Сомбору посл.бр. 7.П.2630/10 од 17.12.2010. године, пресуду Вишег суда у Сомбору посл.бр. Гж.671/2011 од 10.08.2011. године, пресуду Вишег суда у Сомбору посл.бр. Гж.698/2011 од 10.08.2011. године, пресуду Вишег суда у Сомбору посл.бр. Гж.1001/11 од 28.11.2011. године, пресуду Основног суда у Сомбору посл.бр. 4.П.55/11 од 05.09.2011. године, предлог Закона о претварању доспелих а неизмирених обавеза према корисницима војних пензија у Јавни дуг Републике Србије, пресуду Вишег суда у Сомбору посл. бр. Гж. 311/11 од 10.03.2011. године, пресуду Врховног Касационог суда у Београду посл. бр. Рев. 1940/10 од 02.06.2011. године, пресуду Основног суда у Сомбору посл. бр. 4П. 1438/10 од 07.03.2011. године, пресуду Вишег суда у Сомбору посл. бр. 1 ж. 956/11 од 27.10.2011. године, пресуду Основног суда у Сомбору посл. бр. 7П. 1767/10 од 02.09.2011. године, пресуду Основног суда у Сомбору посл. бр. Гж. 130/11 од 16.12.2011. године, пресуду Вишег суда у Новом Саду посл. бр. Гж. 955/11 од 27.10.2011. године, пресуду Основног суда у Нишу посл. бр. П. 12231/2010 од 22.03.2011. године, Одлуку о усклађивању војних пензија за 2007. годину, решење о изредном усклађивању пензија, вредности општег бода и повучених наклада од јануара 2008. године, сентенцу одлуке Врховног суда посл. бр. Рев. 1623/02 од 24.10.2002. године, препоруку заштитника грађана од 11.11.2011. године, решење Вишег суда у Београду посл. бр. Гж. 894/12 од 11.04.2012. године, решење Фонда за СОВО од 01.11.2007. године саслушањем сталног судског испитака Мр Милојка Бубиљевца, па је на основу овако изведених доказа и оцемом истих утврдио следеће чињенично стање:

Решењем директора Фонда за социјално осигурање војних осигураника број СП 070813 од 02.11.2007. године, пош. Бошковић Бориславу, супругу тужилке, усклађена је старосна пензија на 3955, 390 бодова односно 85% од пензијског основа почев од 01.08.2004. године према важећим елементима пензијског основа. Истим решењем му је усклађена старосна пензија и на 4906,234 бодова односно 85% од пензијског основа почев од 01.10.2005. године према важећим елементима пензијског основа. Исто решење донето је применом члана 261 Закона о Војсци Југославије (Службени лист СРЈ број 43/94 и Уредбе о платама и другим повчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у ВЈ (Службени лист СЦЈ број 35/04). Пош. Борислав Бошковић прикључио је дана 26.10.2008. године.

Директор Фонда за социјално осигурање војних осигураника је на основу члана 15 ст. 4 Уредбе о надлежности делокругу и организацији и начину пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника (Службени лист СРЈ број 36/94), у поступку решавања о праву на породичну пензију, дана 19.11.2008. године под посл. бр. ПП 070813 УП – 1 2323 – 1/8 донео решење којим се признаје тужилки Бошковић Душанији право на породичну пензију као супрузи пош. Бошковић Борислава, у износу од 39.412,76 динара, што износи у болничким износима 3434,364 бодова, односно 70% пензије која би осигураннику припадала у часу смрти почев од 27.10.2008. године од када тече исплата према вредности бода од 11,476 динара. Истим решењем је одређено да ако се извесник војне пензије запосли или започне обављање самосталне делатности на основу које је обавезно осигуран или поврати пензију по другом основу, не припада му за то време исплата пензије, па је такву промену дужан пријавити Фонду у року од 8 дана.

Одлуком министра одбране о усклађивању војних пензија за 2007. годину од 20.03.2008. године, новчана вредност бода за обрачунавање пензија и других повчаних накнада корисника војних пензија од 01.01.2008. године износи 9,40 динара. За кориснике војних пензија који су право на исплату пензија остварили до 31.12.2007. године, према евиденцији Фонда за социјално осигурање војних осигураника, обрачун и исплата разлике између усклађеног износа пензије (9,40 динара) и исплаћеног износа извршиће се истовремено са исплатом првог дела пензије за март 2008. године.

Чланом 1 решења Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о извршеном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. Године („Службени гласник РС”, број 20 од 19.02.2008. године) одређено је да се овим решењем усклађују пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, од 01.01.2008. године за 11,06%

Плате у Војсци Србије у периоду од 01.08.2004. године до 31.12.2007. године, а које служе као основ за утиривање пензије тужилке биле су регулисане Уредбом о платама и другим повчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Србије и Црне Горе (објављена у „Сл. Листу СРЈ”, бр. 35 од 28.04.1994., 42/94, 9/96, 1/2000, 2/2000, 54/02, 35/04, 42,05). Одређивање и усклађивање пензија професионалних војника врши Фонд за социјално осигурање војних осигураника, а што је регулисано одредбама члана 4. став 1. тачка 1 и 4 Уредбе о надлежности, делокругу, организацији и начину пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника (објављена у „Сл. Листу СРЈ”, бр. 36/94). По решењу о усклађивању пензије СР бр. 070813 од 02.11.2007. године, елементи за обрачун пензије пош. супругу тужилке су биле следеће: чин пуковника, 07. положајна група, војни додатак: фиксни 26%, због немогућности избора места службовања 2%, за 4 премислај по 0,5 %, за службу у одговарајућој јединици 8% и фиксни део од 340 бодова на име ТО и

регреса за годишњи одмор. Поред наведеног остварује и 20% по основу пензијског стажа. Пок супруг тужиле је остварио право на 85% износа пензије од утврђеног износа. Пензијски основ износи 4.653,400 бодова, а пензија износи 3.955,39 бода (85% од основа). Измењима и допунима о платама Уреље о платама („Службени лист СЦГ“ бр. 42/205) измењени су елементи плате по чину пок. супруга тужиле, тако да од 01.10.2005. године основ за пензију износи по следећем: пензијски основ износи 5.772,04 бодова, а пензија у износу од 4.906,234 бода (85% основа). Тужени није пензије исплаћивао пок. супругу тужиле у износима како је одредио донетим решењем о усклађивању пензија од 02.11.2007. године. Тужени је свим пензионерима који су у пензију отишли пре 01.08.2004. године обрачун и исплату пензија вршио у складу са донетим решењима о пензионисању, а пензионерима који су у пензију отишли пре 01.08.2004. године исплату пензија, у периоду испитачања, је вршио у износима који су мањи од оних које је одредио решењем о усклађивању пензија. Покојни супруг тужиле је у периоду од 01.08.2004. године до 31.12.2007. године на име пензија и разлика пензија укупно примио износ од 1.358.666,95 динара. Да је тужени исплатио пензија за исти период вршио износима одређеним решењем о усклађивању пензија пок. супруг тужиле би примио износ од 1.443.846,00 динара. Тужени му је у периоду од 01.08.2004. године до 30.12.2007. године мање исплатио износ од 85.179,05 динара, а по месецима: за август 2004. године 3.184,83 динара, за септембар, октобар, новембар, децембар 2004. године, јануар, фебруар и март 2005. године по 3.455,38 динара, за април, мај, јун, јули, август и септембар 2005. године по 1.351,46 динара, за октобар, новембар, децембар 2005. године, јануар, фебруар, март, април, мај, јун, јули, август 2006. године по 1.701,95 динара, за септембар, октобар, новембар, децембар 2006. године, јануар, фебруар, март, април, мај и јуни 2007. године по 2.043,27 динара и за јули, август, септембар, октобар, новембар и децембар 2007. године по 2.108,73 динара. Обрачунати законска затезна камата, обречуната конформном методом у складу са Законом о висини стоне затезне камате, рачуната од 16. у месецу за утврђене разлике из претходног месеца са стањем на дан 31.10.2011. године износи 115.782,97 динара. Тако је укупна разлика између припадajuћих и исплаћених пензија у периоду од 01.08.2004. године до 30.12.2007. године, увећана за затезну камату на дан 31.10.2011. године 200.882,02 динара.

Пензија је тужили одређена у висини од 4.906,234 бода до 27.10.2008. године, а од тог дана до дана 31.10.2011. године у висини од 70 % наведеног износа, односно 3.434,364 бодова. Динарски износ пензије добија се множењем броја бодова са вредношћу бода који служи за обрачун већних пензија у сваком конкретном месецу. У периоду од 01.01.2008. године до 31.10.2011. године тужили односно њеном пок. супругу је исплаћено 1.894.793,63 динара. Да је тужени обрачунао тако да је тужили односно њеном пок. супругу пензију ускладио са ванредним повећањем вредности бода за 11,06% од 01.01.2008. године, до дана 31.10.2011. године би тужили односно њеном пок. супругу исплатио износ од 2.058.930,63 динара. Тужени је у периоду од 01.01.2008. године до 31.10.2011. године мање обрачунао и мање исплатио износ од 164.137,00 динара, а по месецима: за јануар, фебруар и март 2008. године по 3.027,44 динара, за април 2008. године 3.239,34 динара, за мај, јун, јули, август и септембар по 3.242,24 динара, за октобар 2008. године 5.419,64 динара (од 28.10.2008. године, док је до 27.10.2008. године за овај месец више припадљиво за 4.046,41 динара), за новембар 2008. године 42.002,23 динара, за период од децембра 2008. године до новембра 2010. године по 2.589,48 динара, за децембар 2010. године 2.641,26 динара, за јануар 2011. године 2.637,24 динара, за фебруар и март 2011. године по 2.639,61 динара, за период од априла 2011. године до септембра 2011. године по 2.784,80 динара и за октобар 2011. године 2.817,62 динара. Затезна камата на мање обрачунате и исплаћене месечне износе пензија, рачуната од 16. у месецу за утврђене разлике из претходног месеца оног периода са стањем на дан 31.10.2011. године износи 58.912,98 динара. Тако укупна разлика између исплаћених пензија и пензија које би биле обрачунате уз усклађивање од 11,06% увећана за законску

затезну камату на дан 31.10.2011. године за период од 01.01.2008. године до 31.10.2011. године износи 223.049,98 динара.

Просечно остварене пензије у ФСОВО у 2007. години износиле су 95% од просечне остварене зарале у Републици Србији, што значи да нису пале испод 60% те зарале.

Тужени је у 2007. години тужиоца једном вршио усклађивање вредности бола и то 01.07.2007. године његовим повећањем са 8,740 на 9,02 динара, односно повећао је исти за 3,2% (одлука о вредности бола, од 11.07.2007. године-Службени војник лист бр. 14/7). У истом периоду професионалним војницима је плата повећана за 7,55 %, а што је резултат повећања вредности бола од 8,740 на 9,020 од 01.04.2007. године, затим повећање вредности бола од 9,020 на 9,40 од 01.09.2007. године.

Вредност бола који служи за обрачуи пензија Фонда СОВО у 2007. години порасла је 3,2 % почев од 01.07.2007. године, тако што је његова вредност од 8,74 повећана на 9,02 динара. У истој години је повећање вредности бола за пензионере Републичког фонда ПНО запослених (у даљем тексту:РФШИО) извршена у априлу 3,75% и у октобру за 7,78%, односно за укупно 11,83%.

Просечно остварене пензије у ФСОВО у 2007. години су у износу од 95% од остварених просечних разара у Републици Србији. Просечна пензија у РФШИО од јануара 2007. године до јануара 2008. године порасла је за 24,46%, док је за исти период просечна пензија ФСОВО порасла за 19,31 %.

Тужиоца је дана 28.06.2010. године Фонду за СОВО упутила писмени захтев путем свог пуномоћника, ради остваривања разлике у пензији за период 01.08.2004. године до 30.11.2007. године, тражећи да исти усклади пензије и једнократно исплати тужиоца са законским затезним каматама за изведени период.

Послове обезбеђења и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника, на дан 01.01.2012. године, преузео је тужени.

Целокупно чињенично стање суд је утврдио на основу писмене документације и на основу налаза и мишљења и исказа вештака економско-финансијске струке од 02.12.2011. године, које доказе је суд савесно и брижљиво ценио, сваки доказ посебно и све доказе заједно, у смислу одредбе члана 7 и 8 ЗМП-а. Писмену документацију приложених списама предмета, суд је ценио и у целисти прихватио као веродостојну, јер није имао разлога да у исту сумња, а странке је нису оспоравале. Налаз и мишљење вештака мр Милојка Бубњенића и исказ вештака, суд је ценио и у целисти прихватио, обзиром да је вештачење извршено у складу са правилима струке, а имајући у виду да странке нису имале примедби на математичку тачност налаза, те да је вештах одговорио на истакнуте примедбе, јасно, логично и у складу са правилима струке. На основу његовог налаза суд је утврдио посебно чињеницу да војне пензије пензионера Фонда за СОВО у току 2007. године нису биле испод 60% од просечно остварене зарале запосленог у Републици Србији. Суд није посебно ценио одлуке судова, које се налазе прикључене списима предмета, будући да ова писмена представљају парнично радње у другим судским поступцима, те као таква нису од значаја за доношење одлуке у овој правној ствари, нити прениорку заштитника грађана а у погледу решавања овог спорног питања, јер иста због свог карактера не може бити основ за утврђење битних чињеница односно за пресуђење у овој правној ствари.

Изведени докази, у делу у којем су прихваћени чине јединствено и логично повезану целину, па је суд вршио оцену изведених доказа у смислу члана 7 и 8 ЗПП-а на основу тужбених захтева није основан.

По члану 16 ЗПП-а, суд у току целог поступка по службеној дужности pazi да ли решавање спора спада у судску надлежност. Одредбом члана 17 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да суд током целог поступка по службеној дужности pazi на своју стварну надлежност. Чланом 22 Закона о уређењу судова, прописано је да Основни суд суди у првом степену у грађанско правним споровима ако за поједине од њих није надлежан други суд. Чланом 1 Закона о облигационим односима, предвиђено је да су облигациони односи односи који настају из уговора, проузроковања штете, стицања без основа, последица без илтога, једностране изјаве воље и других законом утврђених чиниоца. Имајући у виду наведене законске одредбе, суд је нашао да су истакнути приговори ваннадлежности (апсолутне) и стварне ваннадлежности неосновани, будући да се у конкретном случају ради о грађанско-правном спору у ком је предмет тужбеног захтева накнада материјалне штете и то у висини од 223.049,98 динара, а који спор у складу са цитираним законским одредбама, спада у надлежност суда и стварну надлежност Основног суда.

Тужени је предложио прекид поступка у овој правној ствари до доношења Закона о претварању доспелих а неизмирених обавеза према корисницима војних пензија у јавни дуг Републике Србије. Међутим, суд сматра да исто није разлог за прекид поступка из члана 215 ст. 1 тач. 1 ЗПП-а, односно не представља претходно питање за одлуку у овој *правној ствари*. Суд одлучује на основу императивних прописа важећих у моменту пресуђења, па је такав предлог тужбеног одбијен.

Чланом 172 став 1 Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Одредбом члана 193 став 1 Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“ број 116/07 који закон је ступио на снагу 01.01.2008. године) прописано је да се усклађивање износа пензија војних осигуравања, остварених до дана ступања на снагу наведеног закона, врши по динамички и на начин утврђен Законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Одредбом члана 21 став 1 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 85/05) прописано је да се пензија од 01. априла и 01. октобра текуће године, усклађује на основу статистичких података са кретањем трошкова живота на територији републике у претходних 6 месеци, док је ставом 2 истог члана прописано да исплата усклађене пензије тече од исплате априлске, односно октобарске пензије. Чланом 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 85/05), прописано је да се уколико просечни износ исплате корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зарде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије накнадно усклађују од 01. јануара текуће године за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зарде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години. Чланом 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 101/2010), предвиђено је да је послове обезбеђења и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигурашника, на дан 01.01.2012. године, преузео тужени. Ставом 2 наведеног закона,

прописано је да се обезбеђивање и спровођење пензијског и инвалидског осигурања из става 1 овог члана, у односу на права из пензијског и инвалидског осигурања, односи на право на пензију, право на додатак за помоћ и негу и право на новчану накнаду за телесно оштећење, док је ставом 3, предвиђено да даном преузимања послова обезбеђења и спровођења пензијског и инвалидског осигурања из става 1 овог члана, тужени преузима имовину, обавезе и задужења од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања.

Конкретно, у предметној парници није било спорно да је Фонд за социјално осигурање војних инвалида, вршило у предметном периоду усклађивање пензија војних пензионера, по динамици и на начин којим се регулише пензијско и инвалидско осигурање. Међутим, тужила је свој тужбени захтев за вриједно материјалне штете за спорни период засновала на чињеници да је орган Фонда за социјално осигурање војних инвалида, пропустио да вриједно усклади пензију, почев од 01.01.2008. године за 11,06%, а како је то учинио тужина, својим решењем објављеним у Службеном гласнику РС број 20 од 19.02.2008. године.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, те цитиране одредбе материјалног права, суд је мишљења да је орган Фонда за социјално осигурање војних инвалида, који је у уговорном периоду био надлежан за пензије војних осигураника, поступао законито када није донео решење о вриједном усклађивању војних пензија почев од 01.01.2008. године за 11,06%, јер за то није постојао правни основ.

Наиме, ступањем на снагу Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“ број 116/07) дана 01.01.2008. године, одредбом члана 197 став 2, стављена је ван снаге одредба члана 261 Закона о Војсци Југославије, којом је прописано усклађивање војних пензија са платама професионалних војника истог члана и подлихаја, док је чланом 193 став 1 Закона о Војсци Србије прописано да се усклађивање износа пензија војних осигураника и износа пензија остварених по ступању на снагу наведеног закона, врши по динамици и на начин утврђен Законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Корисници војних пензија су тек почев од 01.01.2008. године, када је ступио на снагу Закон о војсци Србије преведени у систем и режим који је регулисан Законом о пензијском и инвалидском осигурању, из чега произилази да се пре тога, дакле у 2007. години, на њих није могло примењивати Закон о пензијском и инвалидском осигурању, па ни одредба члана 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, јер се усклађивање пензија по истој одредби врши на основу статистичких података са кретањем трошкова живота на територији Републике у претходних 6 месеци. Према томе, пак супругу тужилае односно тужилац као кориснику војне, породичне пензије, а почев од 01.01.2008. године, пензија није могла бити вриједно усклађена за претходну годину, сходно напред цитираним одредбама Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, а током поступка није било ни спорно да је у претходној години, тј. у 2007. години, Фонд за социјално осигурање војних инвалида, ускладио пензије сагласно претходно важећем Законом о Војсци Југославије.

При наведеном, чак и да су корисници војних пензија били у систему и режиму пензијског и инвалидског осигурања користили пензија у осигурању запослених у 2007. години, није био испуњен услов за вриједно усклађивање пензија почев од 01.01.2008. године, прописан одредбом члана 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплативе за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зарпде без пореза и доприноса запослених на територији Републике претходној години“) јер је

утврđeno da je penzija tužiocu bila veća od 60% od prosečne zarade u Republici Srbiji za 2007. godinu.

Činjenica da je sada tuženi u ovoj pravnoj stvari Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji je i doneo rešenje o izвршеном усклађивању пензија, а који је ступио у ову примену на основу туженог сходно одредби члана 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, није од утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари стога што корисницима војних пензија, пензије нису могле бити усклађене почев од 01.01.2008. године за 11,06% по динамички и на начин утврђен Законом којим се регулише пензијско и инвалидско осигурање корисника у осигурању запослених, будући да корисници војних пензија нису били у систему којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање у Републици Србији у 2007. години, а како је пок. супругу тужилац већ извршено усклађивање пензије за 2007. годину када се корисницима војних пензија вршило усклађивање по одредбама Закона о Војсци Југославије, то тужилац није причинио ни штету због незаконитог рада органа туженог сходно одредби члана 172 Закона о облигационим односима, због чега је суд тужбени захтев као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка одбио, те doneo одлуку као у изреци.

Приликом одлучивања о тужбеном захтеву суд је посебно имао у виду чињеничне наводе тужбе, а потом наводе тужилце током поступка, која је најпре свој захтев одређила за период од 01.08.2004. године до 30.11.2007. године, потом на период након 01.01.2008. године, да би у једном моменту (поднесак од 25.05.2011. године) за оба периода потраживала разлику пензија. И даље у току поступка је тужилац била нејасна на који период се односи њен захтев, међутим, како је након изведеног доказа вештачењем на основу кога је утврђена разлика у исплатама за оба периода, тужилац поднеском од 12.12.2011. године поставила конкретан захтев, који је исправила поднеском од 30.05.2012. године, а којим је тражила исплату разлике пензија у односу на период након 01.01.2008. године у износу дупл који је и вештак за овај период навео да постоји, то је суд о таквом захтеву, имајући у виду одредбу члана 3 ст. 1 ЗПП-а и одлучивао. С обзиром на овоко опредељени утужени период и моментал подношења тужбе, ово потраживање тужилце не би било застарело, имајући у виду одредбу члана 376 ЗОО-а, међутим, захтев тужилце је ипак одбијен из других напред наведених разлога.

Тужилац је у тужби предложила да буде ослобођена од обавезе плаћања судских такси у овом поступку наводећи да је подстанар и да живи искључиво од пензије, међутим за постојање таквих околности није пружио нити предложио ни један доказ, па суд само на основу тих навода није могао пенити њено опште имовинско стање, односно постојање услова за удовољвање таквом предлогу тужилце, па је сходно члану 164 ЗПП-а и члану 10 Закона о судским таксама исти предлог одбио.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од 8 дана од дана пријема прелиписане Вршном суду у Новом Саду а путем овог суда.

СУДИЈА:

Драгана Митровић с.р.
ЗТО: